

KRİPTO VARLIKLARIN MUHASEBELEŐTİRİLMESİ

Prof.Dr. Ümmühan ASLAN

Kripto Varlık (Yükümlülük) Tarafları

KRİPTO VARLIK ALIP
SATANLAR

KRİPTO VARLIK
ÇIKARANLAR

SAKLAMA KURUMLARI
VEYA ARACI
KURUMLAR

MADENCİLER

Kripto Varlıklar Hangi Standartlar Kapsamında Değerlendirilmekte?

for holders of crypto-assets and specifically the application of IAS 38, IAS 2, IAS 7, and IAS 32 to holders;

for issuers of crypto-assets and specifically the application of IFRS 15, IAS 37, IFRS 9, and IAS 32 to issuers;

Emergent valuation/measurement considerations under IFRS 13 or other applicable IFRS Standards.

Kripto Varlık Sınıflaması?

Maddi Olmayan Duran Varlık

Stok

Finansal Araç

Nakit

Kripto Varlıklar Sınıflaması

Maddi Olmayan Duran Varlık /Stok

Eleřtiri: Bu sınıflama, her durumda Kripto Varlıkların Ekonomik Deęerini tam yansıtmayabilir.(IAS 38/IAS2 Ölçümleri)

IAS38/IAS2 Kapsamına alınan, ancak al/sat veya yatırım niteliği taşıyan KV'ların ölçüm esasları bu varlıkların gerçek değerlerini yansıtmayabilir!!!

Kripto Varlık Sınıflaması

Finansal Araç

Yatırım amaçlı elde bulundurulan ve fonksiyonel olarak hisse senedi ve tahvil özelliği bulunan tokenlar ki Security Token, Hibrid Token ve bazı Utility Tokenlar, finansal araç olarak sınıflanabilir.

- Anacak mevcut Finansal araç tanımlamaları güncellenmeli ve bu tokenların tanımlaması da yapılmalıdır!!!!

Kripto Varlık Sınıflaması?

Nakit

IAS 32/IAS7 Kapsamında nakit ve nakit akışları yeniden tanımlanmalıdır.

İtibari para birimine sabitlenmiş Stable Coinler, nakit olarak sınıflandırılabilir!!!!

Bazı utility tokenlar, bir network erişme , blokcahin oluşturma, yönetme veya networke katkı sağlama hakkı verebilmekte. Bu özellikler tüketme veya al sat yapma hakkı vermekte ve dijital otonom sistemlerin içine gömülü oldukları için sınıflamada sorunlu alanlar !!!!!,

KV'ların Elde Edilme Yöntemleri

- Fiat para ve diđer KV'la değişim yaparak
- Madencilik yaparak
- Mal veya hizmet karşılığında
- Airdrop ve Hard Fork işlemlerinden

Kripto Varlık Türleri

Kripto Varlık Türü	Ekonomik Özelliği	IFRS Göre Kayda Alma ve Ölçme
Ödeme Tokenları (Bitcoin, Ether v.b)	Mal/Hizmet Değişim Hakkı	İlk Kayda Alma: Niyete Bağlı Olarak <ul style="list-style-type: none"> Maddi Olmayan Duran Varlık STOK
		Ölçme <ul style="list-style-type: none"> MODV: Maliyet/Yeniden Değerleme STOK : NGD/GUDKZ
E-Para/Stable Coin/CBDS	Takas Edilebilir(Fungibility) Transfer Edilebilir, Al/Sat Yapılabilir	İlk Kayda Alma: <ul style="list-style-type: none"> Finansal Araç
		Ölçme <ul style="list-style-type: none"> GUDKZ

Kripto Varlık Türleri

Kripto Varlık Türü	Ekonomik Özelliği	IFRS Göre Kayda Alma ve Ölçme
Hisse/Varlık Tokenları	<ul style="list-style-type: none"> • Takas Edilebilir(Fungibility) • Transfer Edilebilen, • Al/Sat Yapılabilen • Kar Payı Elde Edilebilen • Hisse Tokenu dışındaki Tokenlara çevrilebilen • Mülkiyet Hakkı veren	İlk Kayda Alma: <ul style="list-style-type: none"> • Finansal Araç • Finansal Olmayan Yatırımlar
		Ölçme <ul style="list-style-type: none"> • GUDKZ • GUDFKZ

Kripto Varlık Türleri

Kripto Varlık Türü	Ekonomik Özelliği	IFRS Göre Kayda Alma ve Ölçme
Hizmet Tokenları	<ul style="list-style-type: none"> Bazı Durumlarda Fungibility, Transfer Edilebilen, Al/Sat Yapılabilen NFT Sahiplik hakkı Oy hakkı Kısmı sahiplik(NFT)	<p>İlk Kayda Alma:</p> <ul style="list-style-type: none"> Finansal Araç Finansal Olmayan yatırım Amaçlı Elde Bulundurulan Varlık Stok MODV Ön Ödemeli Varlık <p>Ölçme</p> <ul style="list-style-type: none"> GUDKZ GUDFDKG MALİYET YENİDEN DEĞERLEME MODELİ NGD DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ TESTİ
Hibrid Tokenlar(stable coinleride içeren)	<ul style="list-style-type: none"> Hizmet, Hisse ve Ödeme tokenlarını da içeren tokenlardır İhraççıya Hak Talebi Veren veya Hak Talebi ile Yetkilendirilebilen	<ul style="list-style-type: none"> Muhasebeleştirme ve Ölçme; ilgili hibrid tokenın sağladığı haklar ve baskın olan özelliğine göre ya da işletmenin elde bulundurma amacına bağlı olarak yapılacaktır.

Kripto Varlık Türleri

Kripto Varlık Türü	Ekonomik Özelliği	IFRS Göre Kayda Alma ve Ölçme
SAFT/Ön Ödemeli Tokenlara Benzer	Gelecekte Token Olma Hakkı Olan Varlıklar (hisse senedi gibi)	İlk Kayda Alma: Niyete Bağlı <ul style="list-style-type: none"> Finansal Araç
		Ölçme: <ul style="list-style-type: none"> GUDKZ
Ön Ödemeli Token	Dönüştürelecek Tokenlar(hizmet Tokenına Dönüştürme her zaman gerekli olmayan)	İlk Kayda Alma: <ul style="list-style-type: none"> Finansal Araç Finansal Olmayan yatırım Amaçlı Elde Bulundurulmuş Varlık Stok MODV Ön Ödemeli Varlık
		Ölçme : <ul style="list-style-type: none"> GUDKZ GUDFDKG MALİYET YENİDEN DEĞERLEME MODELİ NGD Değer Düşüklüğü Testi

Kripto Varlık Türleri

Koşullar	Kripto Varlık Müşterisi/Yatırımcısı	Aracı/Saklama Kurumu
Durum 1: Aracı Kurum veya Saklama Kurumu ekonomik kontrolü riskleri yükleniyorsa;	Alacaklar olarak aktifleştirir	Aracı kurum ya da saklama kurumu bu varlığı varlık olarak kabul eder ancak bir borç hesabında muhasebeleştirir (alınan depozito veya mevduat)
Durum 2: Kripto Varlık Müşterisi ekonomik kontrolü riski yüklenirse;	Kripto Varlık olarak aktifleştirir	Bilanço dışındadır
Durum 3: Aracı Kurum ya da saklama kurumu yasal kontrolü sağlar ancak riski kripto varlık müşterisi yüklenirse;	Koşullara bağlı olarak kim ekonomik kontrolü sağlıyorsa o kişi kripto varlık olarak aktifleştirir	Koşullara bağlı olarak kim ekonomik kontrolü sağlıyorsa o kişi kripto varlık olarak aktifleştirir

Table 4.1. Obligations, Possible Applicable Accounting and Possible Required Standard Setting.

ISSUED CRYPTO-ASSET	ISSUER OBLIGATIONS	ASSUMED APPLICABLE IFRS ACCOUNTING	AREAS NEEDING CLARIFICATION OR AMENDMENT TO IFRS
Cryptocurrencies (payment tokens) with no claim on the issuer	<ul style="list-style-type: none"> • None • However, need to consider whether the transaction is an exchange transaction 	<ul style="list-style-type: none"> • Recognise revenue under IFRS 15 or • Gain in profit or loss 	Determining whether or not the transaction would fall under the scope IFRS 15 may need clarification
E-money tokens: cryptocurrencies and utility tokens that qualify as e-money and some emergent stablecoins	<ul style="list-style-type: none"> • Claim on the issuer, implicit obligations 	<ul style="list-style-type: none"> • Recognise revenue under IFRS 15 when issuer meets obligation(s) 	Identifying the obligation(s) at issuance date and period over which obligation(s) is(are) met may need clarification
Security and asset tokens	<ul style="list-style-type: none"> • Contain characteristics that are similar to securities, could have claim on the issuer 	<ul style="list-style-type: none"> • Recognise a financial liability under IAS 32 and IFRS 9 	<ul style="list-style-type: none"> • Determining whether it is a financial liability under IAS 32 and IFRS 9 may need clarification

Kripto Varlık Kazancı Sağlayan ve Vergiye Tabi Taraflar

- Madenciler
- Kripto Varlık Alım Satımını Yapanlar
- Kripto Varlık Çıkaranlar
- Saklama Kurumları veya Aracı Kurumlar

Kurumlar Vergisi

- Kripto para işlemleri sonucunda elde edilen gelirin kurumlar vergisi açısından değerlendirilmesi çok nettir. Kripto paralar ne olarak nitelendirilirse nitelendirilsin, bu işlemler sonucunda elde edilen gelirler kurum kazancına dahil olacaktır.

Gelir Vergisi

- Madenciler:
- Ticari Kazanç
- Arızı Serbest Meslek Kazancı

Gelir Vergisi

Kripto Varlık Alım Satımını Yapanlar: Kripto Varlığın Sınıflandırmasına Bağlı Olarak değişecektir.

- Menkul Kıymet Olması Durumunda: Değer Artış Kazancı
- Stok/Emtia Olması Durumunda: KDV+Ticari Kazanç
- Nakit Olması Durumunda: Vergiden Muaf

Gelir Vergisi

Saklama Kurumları veya Aracı Kurumlar:

- Ticari Kazanç
- KDV

Gelir Vergisinin Oluştuđu Durumlar

GVK Açısından	Para	Menkul Kıymet	Emtia
Madenciler	Ticari Kazanç	Ticari Kazanç	Ticari Kazanç
"Cloud Mining" Yapanlar	Ticari Kazanç	Ticari Kazanç	Ticari Kazanç
Kripto Para Borsaları	Ticari Kazanç	Ticari Kazanç	Ticari Kazanç
Alım Satım Yapanlar (Sürekli)	-	Değer Artış Kazancı	Ticari Kazanç
Alım Satım Yapanlar (Tek Seferlik)	-	Değer Artış Kazancı	Arızı Ticari Kazanç

KDV'nin Oluştuđu Durumlar

KDV Açısından	Para	Menkul Kıymet	Emtia
Madenciler	Var	Var	Var
"Cloud Mining" Yapanlar	Var	Var	Var
Kripto Para Borsaları	Var	Var	Var
Alım Satım Yapanlar (Sürekli)	Yok	Yok	Var
Alım Satım Yapanlar (Tek Seferlik)	Yok	Yok	Yok

Kripto Varlık Çıkaranlar

- ICO'daki erken yatırımcılar genellikle, proje başladıktan sonra başarılı olacağı umuduyla, projeye erkenden yatırım yaparlar. Bu da, projenin başlatılmasından önce satın aldıklarından daha yüksek bir kripto para değerine dönüşür.
- Erken yatırımcıların yeni arz edilen kripto paralar için proje tamamlanmadan önce yapmış olduğu fon transferi **avans olarak** nitelendirilebilecektir. Projenin başarılı olarak token'ların kripto paralara dönüşmesi sonrasında; gerçek anlamda teslim gerçekleşmiş sayılacaktır.
- Dolayısıyla proje sahibinin vergilendirilmesi **kripto paraların teslim edildiği tarihte; avans olarak alınan değer mahsup edildikten sonra yerine getirilebilecektir.**

Sermaye Kazanç Vergisinin Hesaplanması (İngiltere Örneği)

- Kripto varlık sahibi olan gerçek kişiler bu varlıkların büyük çoğunluğunu kişisel yatırım yapmak için elde bulundurmaktadır. Gerçek kişiler Kripto varlıklarını elden çıkardıklarında **Sermaye Kazanç Vergisi** ödemekle yükümlü olacaktırlar.
- Ayrıca gerçek kişinin kripto varlıklara ait finansal ticaret yapan bir iş yürüttüğü ve bu nedenle vergilendirilebilir ticaret karlarına sahip olacağı durumlar olabilir. Bu gibi durumlarda **Gelir Vergisi kuralları** öncelik kazanacaktır. Bireyler, aldıkları kripto varlıklar için Gelir Vergisi ve Ulusal sigorta primleri ödemekle yükümlü olacaktırlar.

Bireysel Vergi Gelirinin Hesaplanması (İngiltere Örneği)

- **Havuzlama Yöntemi:** Bu yöntemde satın alınan yada elden çıkarılan tokenların spesifik özellikleri göz önünde bulundurulmadan tek bir havuzda toplanmaktadır.
- Token sahibi, her bir satın alma, bir parça tokenı elden çıkarma veya tamamını elden çıkarma sonucunda meydana gelecek artış ve azalışları sermaye kazancı vergisi kapsamında tek bir havuza alacaktır.
- NFT'ler farklı bir havuzda yer almalıdır.
- Her token türü kendi havuzu olacaktır. Örneđin, bir kişi bitcoin, eter ve litecoin'e sahipse, üç havuza sahip olacaktır.
- Bireylerin havuz içindeki alınan ve satılan tokenlar için bir kayıt tutması gereklidir.
- Bireyler, her bir token türü için harcanan miktarın yanı sıra her bir havuzun maliyetini havuza dağıtımı ile ilgili kayıt tutmalıdır.

Havuzlama Yöntemi Örneği

- Ali Aydın'nın bir önceki dönemde devir olunan 1.000£ 100 adet A Tokenı vardır.
- Ali Aydın 18.09.2020 tarihinde 125,000 £ ödeyerek 50 adet A tokenı daha satın almıştır.
- Ali Aydın'nın, 150 adet A Tokenından oluşan toplamda 126.000£'luk bir havuza sahip olduğu kabul edilmiştir.
- Ali Aydın 01.12.2020 tarihinde 50 adet A Tokenını 300.000£ satmıştır.
- Ali Aydın'nın vergiye tabi olan geliri kaç liradır?

Çözüm:

Tarih	İşlem	Miktar	Tutar
01.09.2020	Devir	100 A TOKEN	1.000£
18.09.2020	Alış	50 A TOKEN	125.000£
30.09.2020	Kapanış Bakiyesi	150 A TOKEN	126.000£
01.12.2020	Satış	50 A TOKEN	300.000£
Gelirin Tespiti	Birim Maliyet =Toplam Token Tutarı/Toplam TOKEN Miktarı 126.000£/150 Token A= 840 Satılan Token Maliyeti = Birim Maliyet x Satış Miktarı 840x 50= 42.000£ Gelir = Satışlar-Maliyet= 300.000- 42.000= <u>258.000£</u>		

Uluslararası Düzenlemeler

ASYA/PASİFİK	Kripto Varlık Sınıfı	Kripto Varlıkların tabi Olduğu Vergi Türü
Japonya	<ul style="list-style-type: none"> • Ödeme Aracı • Fiat ve Sanal Para Ayrımı Var	Gelir Vergisi+ KDV
Güney Kore	YOK	YOK
Singapur	Dijital Ödeme Tokenı	<ul style="list-style-type: none"> • Uzun vadeli elde bulundurulanan kripto varlıklar için vergilendirme yok. • Takas da vergi yok, kısa vadeli alım satım da var
Malezya	YOK	<ul style="list-style-type: none"> • Gelir Vergisi • Finansal Hizmetler İçin KDV YOK
Filipinler	YOK	<ul style="list-style-type: none"> • Menkul Kıymet: Sabit Bir Vergi • Varlık Olursa: Değer Artış Kazancı • Madencilik: Gelir Vergisi
Avustralya	<ul style="list-style-type: none"> • Menkul Kıymet • Ödeme Aracı	<ul style="list-style-type: none"> • Yatırım: Sermaye Kazancı • Al/ Sat: Gelir Vergisi • Mal Alım Satımında Kullanılması: KDV

Uluslararası Düzenlemeler

AVRUPA	KRİPTO VARLIK SINIFI	KRİPTO VARLIKLARIN TABİ OLDUĞU VERGİ TÜRÜ
İsviçre	<ul style="list-style-type: none"> • Ödeme Tokenı • Hizmet Tokenı • Varlık Tokenı • Hibrid Token	<ul style="list-style-type: none"> • Gelir Vergisi+ KDV
Almanya	<ul style="list-style-type: none"> • Maddi Olmayan Duran Varlık	<p>Bireyler için 600 £ Altında Satış Geliri Vergiden Muaf Bireyler için Bir Yılda Uzun Vade İçin Vergiden Muaf Artan Oranlı Bir vergileme var en yüksek vergi oranı %45'e kadar çıkabilmektedir. Kurumların Bir yıldan Uzun vade için vergi muafiyeti yok Kurumlar Vergisi +Gelir Vergisi KDV Tartışmalı</p>
Malta	<ul style="list-style-type: none"> • E- para • Finansal Araç • Sanal Token	<ul style="list-style-type: none"> • Kısa Süreli Al/Sat ise %5 Gelir Vergisi • Fiat para Kripto Para Takasında Vergi Yok • Uzun Vadeli Elde Tutma Durumda sermaye Kazanç Vergisi Yok
Man Adası	<p>Emtia Hisse Token özelliği Olan Tokenlar Yatırım Aracı</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gelir Vergisi (Vergi Oranı Düşük) • Kurumlar vergisi Oranı %0
Cebelitarık	<p>YOK</p>	<ul style="list-style-type: none"> • YOK
Hollanda	<p>Varlık</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Artan Oranlı +Gelir Vergisi

Uluslararası Düzenlemeler

*Kuzey
Amerika*

Kripto Varlık Sınıfı

*Kripto Varlıkların tabi Olduğu Vergi
Türü*

ABD

- *Varlık/Servet*

- *Sermaye Kazanç Vergisi*

Kanada

- *Emtia*
- *Sermaye
Varlığı/Servet*

- *Gelir/Sermaye Kazanç Vergisi*

Son Gelişmeler!!!!

Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan, kripto varlıklara ilişkin çalışmaların sürdüğünü belirterek, farklı ülke uygulamalarının incelendiğini ve üzerinde çalışılan alanları aşağıdaki başlıklarda açıkladı.

- Kripto varlık ile çeşitlerinin tanımlanması,
- Bu varlıkların ortaya çıkarılması, ihracı ve dağıtılması,
- Alım satım yapan platformların uyması gereken ilke ve esasların belirlenmesi,
- Varlık saklama hizmetinin hangi şartlarda kimler tarafından yapılabileceği,
- Vergilendirme politikasının nasıl olacağı,
- Hangi kripto varlık çeşidi için hangi kurumun düzenleme yapma ve yaptırım uygulama yetkisinin olacağı,
- Özellikle suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanında bu alanın kullanılmasının engellenmesi.